

LAAR & BERG

MYP HAVO VWO

PTA ALGEMEEN DEEL LAAR & BERG

havo & vwo 2021-2022

Inhoud

Programma van Toetsing en Afsluiting Laar & Berg	5
Introductie.....	5
Corona.....	5
Uitgangspunten bij het schoolexamen.....	5
De opbouw van het schoolexamen (SE) op Laar & Berg	6
<i>Toetsen in havo 4 en vwo 5 .....</i>	<i>6</i>
<i>Toetsen in havo 5 en vwo 6 .....</i>	<i>6</i>
<i>Toetsvormen .....</i>	<i>7</i>
Rapportage en weging examendossiercijfers.....	7
<i>Examendossier havo .....</i>	<i>7</i>
<i>Examendossier vwo .....</i>	<i>7</i>
Combinatiecijfer.....	7
Cijfers en herexamen maatschappijleer/Social Studies of CKV/CAA.....	8
Profielwerkstuk	8
Lichamelijke Opvoeding	8
Rekervaardigheid.....	8
Herkansingsregeling	9
Inhalen gemiste toetsen.....	9
Vrijstelling doubleurs en vervroegd eindexamen	9
<i>Havo 4 en MYP 4.....</i>	<i>10</i>
<i>Examenjaar.....</i>	<i>10</i>
<i>Vervroegd examen.....</i>	<i>10</i>
Toegestane hulpmiddelen.....	10
<i>Grafische rekenmachine .....</i>	<i>10</i>
<i>Woordenboek .....</i>	<i>10</i>
<i>BiNaS .....</i>	<i>10</i>
<i>Atlas.....</i>	<i>10</i>
Onregelmatigheden	11
Examencommissie.....	11
Errata in het PTA	11
Bijlage 1: omzettingstabel cijfers MYP – Nederlands schoolexamen.....	12
Alberdingk Thijm Scholen: Examenreglement 2021-2022	13
Algemene bepalingen.....	13
<i>artikel 1 REIKWIJDTE/DEFINITIES EXAMENREGLEMENT.....</i>	<i>13</i>
<i>artikel 2 TOELATING TOT HET EINDEEXAMEN * .....</i>	<i>13</i>
<i>artikel 3 AFNEMEN EINDEEXAMEN * .....</i>	<i>13</i>
<i>artikel 4 DE EXAMENSECRETARIS .....</i>	<i>13</i>
<i>artikel 5 INDELING EINDEEXAMEN .....</i>	<i>14</i>
<i>artikel 6 GEHEIMHOUDING * .....</i>	<i>14</i>
<i>artikel 7 PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING.....</i>	<i>14</i>
<i>artikel 8 ONREGELMATIGHEDEN .....</i>	<i>15</i>
Examencommissie.....	15
<i>artikel 9 BENOEMING EN SAMENSTELLING VAN DE EXAMENCOMMISSIE.....</i>	<i>15</i>
<i>artikel 10 TAKEN EN BEVOEGDHEDEN VAN DE EXAMENCOMMISSIE .....</i>	<i>16</i>
Schoolexamen	16

<i>artikel 11 ALGEMENE BEPALING SCHOOLEXAMEN</i>	16
<i>artikel 12 VERHINDERING EN VERZUIM SCHOOLEXAMEN</i>	16
<i>artikel 13 BEOORDELING SCHOOLEXAMEN</i>	17
<i>Artikel 14 HERKANSINGSREGELING SCHOOLEXAMEN</i>	17
<i>Artikel 15 VERSTREKKING OVERZICHT ONDERDELEN EN BEOORDELING SCHOOLEXAMEN</i>	17
<i>artikel 16 VASTSTELLINGSVERGADERING SCHOOLEXAMEN</i>	18
Centraal examen	18
<i>artikel 17 TOEZICHT CENTRAAL EXAMEN *</i>	18
<i>artikel 18 VERHINDERING CENTRAAL EXAMEN</i>	19
<i>artikel 19 EINDE VAN DE EXAMENZITTING</i>	19
<i>artikel 20 VERWIJZING NAAR HET EINDEEXAMENBESLUIT VO</i>	19
Overige bepalingen	19
<i>artikel 21 BEROEPSPROCEDURE</i>	19
<i>artikel 22 ONVOORZIENE OMSTANDIGHEDEN</i>	20
Eindexamenbesluit VO	21
Hoofdstuk V. Uitslag, herkansing en diplomering	21
<i>Artikel 47. Eindcijfer eindexamen</i>	21
<i>Artikel 48. Vaststelling uitslag</i>	21
<i>Artikel 49. Uitslag eindexamen leerwegen vmbo</i>	22
<i>Artikel 50. Uitslag eindexamen vwo en havo</i>	23
<i>Artikel 51. Herkansing centraal examen</i>	25
<i>Artikel 51a. Afleggen eindexamen in vak op oorspronkelijk niveau na eindexamen in zelfde vak op hoger niveau</i>	25
<i>Artikel 52. Diploma en cijferlijst</i>	25
<i>Artikel 52a. Voorschriften judicium cum laude</i>	27
<i>Artikel 52b. Atheneumdiploma aan een gymnasium</i>	29
<i>Artikel 52c. Voorlopige cijferlijst</i>	29
<i>Artikel 53. Certificaat en cijferlijst</i>	29
<i>Artikel 54. Duplicaten, afgifte verklaringen en vervangende opleidingsdocumenten</i>	30
Hoofdstuk VI. Overige bepalingen	31
<i>Artikel 55. Afwijking wijze van examineren</i>	31
<i>Artikel 56. Gegevensverstrekking</i>	32
<i>Artikel 57. Bewaren examenwerk</i>	32
<i>Artikel 58. Afwijkende inrichting examen</i>	32
<i>Artikel 59. Spreiding voltooiing eindexamen</i>	32
<i>Artikel 60. Hardheidsclausule</i>	33
Hoofdstuk VIa. Aanvullende en afwijkende bepalingen eindexamens schooljaar 2020–2021	33
<i>Artikel 60a. Toepassingsbereik</i>	33
<i>Artikel 60b. Wijziging examenreglement en programma van toetsing en afsluiting</i>	33
<i>Artikel 60c. Spreiden centraal examen over de tijdvakken</i>	33
<i>Artikel 60d. Derde tijdvak op de school</i>	33
<i>Artikel 60e. Profielvak en beroepsgericht keuzevak</i>	34
<i>Artikel 60f. Extra herkansing</i>	34
<i>Artikel 60g. Aangepaste uitslagbepaling</i>	35
Hoofdstuk VII. Slot- en overgangsbepalingen	35
<i>Artikel 61. Overgangsbepaling schoolexamen rekenen</i>	35

Artikel 62. Cijfer en recht op herkansing profielvak beroepsgerichte leerwegen en gemengde leerweg vmbo schooljaar 2020–2021 36

Programma van Toetsing en Afsluiting Laar & Berg

Introductie

In havo 4 en 5 en vwo 5 en 6 zijn alle toetsen vastgelegd in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). Ook enkele toetsen die worden gemaakt in MYP 4 tellen mee voor het eindexamen vwo en worden daarom vastgelegd in het PTA. In het PTA staan alle toetsmomenten beschreven aan de hand van

- periode waarin de toets wordt afgenomen;
- inhoud van de toets (leerstof);
- (sub)domein examenprogramma;
- toetsvorm (een schriftelijke toets, mondelinge toets, portfolio etc.);
- toetsduur;
- toetsmoment (in een toetsweek of tijdens de les);
- weging;
- herkansbaar of niet.

In havo 4 en 5 en vwo 5 en 6 telt elke toets en elk cijfer mee voor het schoolexamen. De toetsen van de vakken Cultural and Artistic Awareness (CAA) en Social Studies in MYP 4 vallen ook onder het schoolexamen.

Het PTA bestaat uit twee onderdelen: het algemene deel en het vakspecifieke deel. In het algemene deel staat informatie over onder andere toetsing, weging en herkansingen. Ook het examenreglement van de Alberdingk Thijm Scholen en het landelijke eindexamenbesluit zijn in het algemeen deel opgenomen. Het vakspecifieke deel bevat het programma van toetsing en afsluiting per vak per studierichting en jaarlaag. Het PTA is beschikbaar op www.laarenberg.nl.

Het algemene deel van het PTA is vastgesteld door de deelmedezeggenschapsraad van Laar & Berg. Het examenreglement is vastgesteld door de medezeggenschapsraad van Alberdingk Thijm Scholen.

Corona

In verband met de gevolgen van de coronapandemie is er voor het schooljaar 2021 – 2022 voor havo 4, havo 5, vwo 5 en vwo 6 een aangepaste herkansingsregeling vastgesteld. Deze is toegelicht in de paragraaf *Herkansingsregeling*. In het algemene deel van het PTA zijn er verder geen wijzigingen in verband met het coronavirus. Wel zijn voor verschillende vakken de schoolexamenprogramma's aangepast. De schoolexamenprogramma's zijn per vak toegelicht in de vakspecifieke PTA's.

Uitgangspunten bij het schoolexamen

Het centraal examen bestrijkt slechts een gedeelte van het examenprogramma van een vak. Het overige deel krijgt een plek in het schoolexamen. Voor vakken waarin een centraal examen wordt gedaan, geldt dat het schoolexamen:

- a) in ieder geval de (sub)domeinen van het programma bevat waarop het centraal examen geen betrekking heeft;
- b) één of meer (sub)domeinen kan bevatten waarop het centraal examen wél betrekking heeft;
- c) andere leerstofonderdelen mag bevatten die per kandidaat kunnen verschillen.

De school is dus verplicht de niet-centraal-examenstof uit het examenprogramma te examineren in het schoolexamen. De school mag ook de centraal-examenstof geheel of gedeeltelijk in het schoolexamen examineren, maar dat hoeft niet. Indien in een vak geen centraal examen wordt gedaan, dan wordt het volledige examenprogramma getoetst in het schoolexamen.¹

De opbouw van het schoolexamen (SE) op Laar & Berg

De schoolexamens van havo en vwo worden opgebouwd in de vorm van een examendossier. Alle resultaten behaald gedurende het voorexamenjaar en het examenjaar tellen mee voor het schoolexamen. Voor het vwo tellen ook de in MYP 4 behaalde cijfers voor de vakken CAA en Social Studies mee. Toetsen kunnen plaatsvinden tijdens lesperioden en/of toetsweken. Onder toetsen verstaan we alle soorten testen en opdrachten waaraan een cijfermatig resultaat toegekend wordt. In de leerjaren havo 4 en vwo 5 zijn er drie toetsweken. In havo 5 en vwo 6 zijn er twee toetsweken.

Toetsen in havo 4 en vwo 5

Per toetsweek kan ieder vak maximaal éénmaal toetsen. Het is niet verplicht om in alle toetsweken te toetsen. In de perioden tussen de toetsweken mag worden getoetst tijdens de lessen. Toetsen die in de toetsweken worden afgenomen, hebben doorgaans weging 2 en toetsen die tussendoor tijdens de vaklessen worden afgenomen hebben doorgaans weging 1. Hier mag van afgeweken worden. Het aantal toetsen en bijbehorende wegeningen worden vastgelegd in het vakspecifieke PTA.

Toetsen in havo 5 en vwo 6

In het examenjaar wordt het examendossier aangevuld met toetscijfers behaald tijdens de toetsweken. Weer geldt dat per toetsweek per vak één toets gegeven kan worden. Uitzondering hierop is het vak Nederlands. Daarnaast wordt bij een aantal vakken praktische opdrachten, deel- of tussentoetsen gegeven. Dit wordt vastgelegd in de vakspecifieke PTA's.

Om balans in het SE-cijfer te bereiken en te voorkomen dat de individuele toetsen uit het examenjaar buitenproportioneel meetellen, bepalen de vakgroepen zelf de wegeningen (1 of 2) voor toetsen in het examenjaar.

---

¹ De examenprogramma's en syllabi van alle vakken zijn te raadplegen via www.examenblad.nl.

Toetsvormen

Toetsen kunnen worden afgenomen in de volgende vormen.

Toetsvorm	Afkorting	Toelichting
Tussentoets	TT	Schriftelijke toets afgenomen tijdens de lesperiode. Heeft meestal weging 1.
Toetsweektoets	TW	Schriftelijke toets afgenomen tijdens de toetsweek. Heeft meestal weging 2.
Portfolio	PF	Verzameling van verschillende praktische en/of schriftelijke toetsen.
Mondeling	MO	Mondeling afgenomen toets.
Handelingsdeel	HD	Schriftelijke of praktische toets die niet wordt becijferd, maar wordt afgesloten met beoordeling 'onvoldoende' of 'voldoende'.
Praktische opdracht	PO	Andere praktische opdracht. De vorm en inhoud zijn nader omschreven in het vakspecifieke deel van het PTA.

Rapportage en weging examendossiercijfers

Drie keer per jaar rapporteert Laar & Berg de behaalde resultaten van de leerlingen. De rapportage toont het voortschrijdend gemiddelde per vak.

In de voorexamenklassen wordt gerapporteerd middels rapporten. In de examenklassen wordt gerapporteerd middels examendossiers. Een uitdraai van het examendossier geeft een overzicht van alle tot dan toe behaalde examendossiercijfers. De leerlingen kunnen hun examendossier altijd inzien via Magister/SOM.

Examendossier havo

Het onafgeronde eindcijfer op rapport 3 van havo 4 is het eerste schoolexamencijfer (e01). Dit e01 kent een weging 2. De cijfers die behaald worden in havo 5 worden de schoolexamencijfers e02, e03 enz.

Examendossier vwo

Het onafgeronde eindcijfer op rapport 3 van vwo 5 is het eerste examencijfer (e01). Dit e01 kent een weging 2. De cijfers die behaald worden in vwo 6 worden de schoolexamencijfers e02, e03 enz. Daarnaast heeft deze leerling een cijfer uit MYP 4 voor de vakken CAA en Social Studies. Deze cijfers zijn tevens de eindcijfers voor deze vakken. De eindcijfers van de vakken CAA en Social Studies vormen samen met het cijfer voor het profielwerkstuk het combinatiecijfer.

Combinatiecijfer

Het combinatiecijfer bestaat uit de de eindcijfers van de vakken maatschappijleer/Social Studies, Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV)/CAA en het profielwerkstuk. De vakken maatschappijleer/Social Studies en CKV/CAA worden in leerjaar 4 afgesloten. De start van het profielwerkstuk vindt plaats in havo 4/vwo 5. In havo 5/vwo 6 worden de profielwerkstukken afgerond, gepresenteerd en beoordeeld. De presentatie maakt deel uit van de eindbeoordeling. Zie ook het 'Handboek profielwerkstuk'.

Het afgeronde combinatiecijfer telt mee in de slaag-/zakregeling. Voor geen van de afzonderlijke onderdelen mag een cijfer lager worden gehaald dan 4.

Voor het berekenen van het combinatiecijfer worden de op de cijferlijst vermelde cijfers, afgerond op gehele getallen, gemiddeld. Vervolgens wordt het gemiddelde weer afgerond op het nabij liggende gehele getal: 5,5 wordt dus een 6.

Cijfers en herexamen maatschappijleer/Social Studies of CKV/CAA

In MYP 4 worden de eindcijfers voor de vakken Social Studies en CAA conform de standaarden van het Middle Years Programme uitgedrukt op een schaal van 0 tot en met 32 punten. Ten behoeve van het Nederlandse schoolexamen wordt het puntentotaal omgezet in een eindcijfer op een schaal van 1 tot en met 10. De omzettingstabel die hiervoor wordt gehanteerd, is opgenomen als Bijlage 1.

In het examenjaar kunnen leerlingen herexamen afleggen in het vak maatschappijleer/Social Studies óf CKV/CAA. Deze vakken tellen mee in het combinatiecijfer en zijn dus direct relevant voor de eindcijfers van het centraal examen. Het herexamen wordt door de vakdocent vormgegeven en kan uit meerdere onderdelen bestaan. Het behaalde resultaat vervangt, indien dit hoger is dan het oorspronkelijke cijfer, het oorspronkelijke eindcijfer. Bij een lager resultaat blijft het oorspronkelijke cijfer staan.

Profielwerkstuk

De inhoudelijke eisen die worden gesteld aan het profielwerkstuk en de wijze waarop het cijfer voor het profielwerkstuk tot stand komt, zijn toegelicht in het document 'Handboek Profielwerkstuk' dat te raadplegen is op de website van Laar & Berg.

Lichamelijke Opvoeding

De waardering voor het vak lichamelijke vorming (LO) wordt bij afsluiting van het schoolexamen uitgedrukt in een beoordeling onvoldoende, voldoende of goed. Indien de leerling het vak afsluit met een onvoldoende, is hij/zij uitgesloten van deelname aan het eindexamen.

Rekenvaardigheid

Rekenen is een verplicht onderdeel voor alle leerlingen. Voor de meeste leerlingen in de bovenbouw worden de rekenonderdelen opgenomen in de vaklessen wiskunde. Leerlingen die wiskunde volgen in de bovenbouw krijgen geen apart cijfer voor rekenen.

Leerlingen die in havo 4 en 5 het profiel Cultuur & Maatschappij kiezen zonder wiskunde A, voldoen niet aan de eisen die aan het rekenprogramma worden gesteld. Zij krijgen daarom in havo 4 – in periodes 2 en 3 – en havo 5 – in periode 1 – aparte rekenles. Het bijwonen van deze lessen is verplicht. Deze leerlingen maken aan het eind van elke periode waarin ze het vak hebben gevolgd een rekentoets. Voor havo 4 is alleen de toets van periode 2 herkansbaar. Voor havo 5 is de toets herkansbaar. Het niet bijwonen van de rekenlessen of niet maken van de toetsen leidt tot uitsluiting van het examen.

Het gemiddelde van de eindcijfers van havo 4 en havo 5 vormt het eindcijfer voor het vak rekenen. Dit cijfer wordt apart vermeld op de cijferlijst maar telt niet mee in de slaag-zakregeling.

Herkansingsregeling

In havo 4 en vwo 5 heeft iedere leerling na toetsweek 2 recht op twee herkansingen voor twee verschillende vakken. Het herkansingscijfer vervangt het laagste behaalde cijfer van de toetsen die in het PTA als herkansbaar zijn aangemerkt. Let op: een herkansing kan alleen een toets van vergelijkbare aard van hetzelfde vak vervangen. Dus een schriftelijke toets vervangt een schriftelijke toets, een luistertoets vervangt een luistertoets, een mondeling vervangt een mondeling et cetera. Vakgroepen bepalen de stof voor de herkansing; in het PTA is de betreffende stof vastgelegd. Herkansingen kunnen niet ingehaald worden.

In havo 5 en vwo 6 volgt op iedere toetsweek een herkansingsmoment. Leerlingen mogen per periode drie toetsen van verschillende vakken herkansen.¹ Deze zijn bedoeld om het cijfer van een gemaakte toets uit de voorafgaande toetsweek te verbeteren. Herkansingen kunnen niet ingehaald worden. Ingehaalde toetsen zijn niet herkansbaar.

Inhalen gemiste toetsen

Indien een leerling één of meerdere toetsen heeft gemist met een aantoonbare geldige reden, moet een leerling die gemiste toetsen inhalen. In de voorexamenklas(sen) haalt de leerling toetsen in tijdens het Centraal Inhaalmoment (CIM). In de examenklassen haalt de leerling gemiste toetsen uit de toetsweek in tijdens de herkansingsperiode.

De docent informeert de leerling en betreffende afdelingsmanager schriftelijk over de gemaakte afspraak. Indien een leerling dit inhaalmoment mist, moet hij/zij een herkansing inzetten om de toets alsnog te maken.

Een leerling mag op deze manier per schooljaar vier gemiste toetsen inhalen. Indien een leerling – ook met geldige reden! – meer dan vier toetsmomenten mist, dient hij/zij een verzoek tot inhalen in te dienen bij de examencommissie. Dit gebeurt schriftelijk bij de afdelingsmanager waarna de examencommissie uitspraak doet.

Als een leerling een toets mist zonder geldige reden, moet hij/zij deze inhalen. De leerling schrijft een brief aan de examencommissie om uit te leggen waarom hij/zij de toets heeft gemist. De examencommissie bepaalt de voorwaarden waaronder de toets wordt gemaakt.

Als een leerling uit een (voor)examenklas een toets mist zonder geldige reden moet de leerling een herkansing inzetten om deze toets in te halen.

Vrijstelling doubleurs en vervroegd eindexamen

Leerlingen die doubleren in MYP 4, het voorexamenjaar of het examenjaar hebben in principe dezelfde startpositie als de andere leerlingen in deze klassen en volgen het volledige PTA van dat leerjaar. Zij kunnen echter toestemming krijgen voor vrijstellingen. Dit is ter beoordeling van de afdelingsmanager. Het uitgangspunt bij het toekennen van vrijstellingen is dat met deze vrijstellingen de overgangs- of slagingskans van de doubleur groter wordt. Met andere woorden: alleen als een leerling kansrijker wordt met vrijstellingen worden deze toegekend. In ieder geval is bepaald dat vrijstelling verleend mag worden voor:

---

¹ Gewoonlijk mogen leerlingen in het examenjaar per toetsweek twee toetsen herkansen. In verband met de gevolgen van de coronapandemie, is ervoor gekozen de leerlingen per toetsweek een extra herkansing toe te kennen.

Havo 4 en MYP 4

- het vak maatschappijleer/Social Studies, mits minimaal afgesloten met het cijfer 6,5 of hoger (havo)/20 of hoger (MYP);
- het vak CKV/CAA mits minimaal afgesloten met het cijfer 6,5 of hoger (havo)/20 of hoger (MYP).

Examenjaar

- het vak lichamelijke opvoeding mits voldoende afgerond;
- het mondeling voor de talen, mits het behaalde eindcijfer 6,5 of hoger bedraagt;
- het profielwerkstuk, mits het behaalde cijfer 5,5 of hoger bedraagt.

Het staat de afdelingsmanager vrij van bovenstaande af te wijken als de individuele situatie van een leerling daartoe aanleiding geeft.

Vervroegd examen

In bepaalde omstandigheden is het mogelijk dat een leerling vervroegd examen doet, dat wil zeggen: eindexamen in één of meer vakken in het voorexamenjaar. Indien een leerling vervroegd examen doet en blijft zitten, dan vervalt het behaalde examenresultaat. De leerling zal het betreffende eindexamen dus opnieuw moeten maken.

Toegestane hulpmiddelen

Voor de hulpmiddelen die toegestaan zijn tijdens toetsen wordt onderscheid gemaakt tussen twee momenten: toetsen tijdens het CE en toetsen tijdens het SE. Voor toetsen tijdens het CE geldt het overzicht van hulpmiddelen zoals dit jaarlijks gepubliceerd wordt op www.examenblad.nl. Voor toetsen tijdens het SE kan hiervan worden afgeweken.

Grafische rekenmachine

Een grafische rekenmachine is alleen toegestaan bij wiskunde (A, B, C of D) in havo 4 en 5, Year 4 en vwo 5 en 6. Tijdens een toets moet een grafische rekenmachine in examenstand staan. Het volgende model grafische rekenmachine is toegestaan: TI-84 PLUS CE-T (modellen versie OS 5.1.5 en nieuwer). Indien een leerling een ander model rekenmachine wil gebruiken dan dient hij/zij deze ter beoordeling voor te leggen aan de docent.

Woordenboek

Bij een SE-toets mag altijd een woordenboek Nederlands worden gebruikt, tenzij de docent anders aangegeven heeft. Bij de moderne vreemde talen mag altijd een woordenboek taal-Nederlands en/of Nederlands-taal worden gebruikt, tenzij de docent anders aangegeven heeft. Leerlingen dienen zelf voor de juiste woordenboeken te zorgen. Leerlingen die niet Nederlands als moedertaal hebben, mogen ook een woordenboek taal-moedertaal en/of moedertaal-taal en/of Nederlands-moedertaal en/of moedertaal-Nederlands gebruiken.

BiNaS

Bij de vakken natuurkunde, scheikunde en biologie mag in de bovenbouw tijdens toetsen een BiNaS gebruikt worden. De BiNaS wordt door school verstrekt.

Atlas

Bij aardrijkskunde mag in de bovenbouw tijdens toetsen de Grote Bosatlas of kaartenbijlage worden gebruikt. De Grote Bosatlas of kaartenbijlage wordt door school verstrekt.

Onregelmatigheden

Indien een leerling in een toetsopdracht of tijdens een toetsmoment fraudeert, zijn er twee consequenties. Ten eerste ontvangt de leerling een 1,0 voor dit werk. De leerling dient dit werk op een door de afdelingsmanager te bepalen moment in te halen. Dat kost de leerling een herkansing (n.v.t. voor MYP 4). Het nieuw behaalde resultaat wordt gemiddeld met de 1,0/1 en hieruit volgt de eindbeoordeling.

Examencommissie

Indien de leerling meent vanwege een bijzondere situatie aanspraak te kunnen maken op een uitzonderingsregeling m.b.t. alle in het PTA vastgelegde afspraken, kan deze leerling daartoe een verzoek indienen bij de examencommissie. Dit verzoek dient uiterlijk tien werkdagen na de datum van de oorspronkelijke toets ingediend te zijn. De examencommissie bestaat uit de rector, de secretaris van het examen en/of de desbetreffende afdelingsmanager.

Errata in het PTA

Een curriculum is dynamisch. Ondanks dat het PTA voor havo en vwo bij de start van het schooljaar wordt vastgesteld, zijn er situaties denkbaar waarin er wijzigingen nodig zijn. Dat kan alleen in bijzondere omstandigheden en na goedkeuring van de conrector onderwijs. Indien een wijziging plaatsvindt, zullen de leerlingen die dit betreft in de klas worden geïnformeerd door hun docent. Vervolgens wordt het erratum gepubliceerd op de website van Laar & Berg. De publicatie van nieuwe errata wordt bekend gemaakt in het weeknieuws.

Bijlage 1: omzettingstabel cijfers MYP – Nederlands schoolexamen

Totaal punten	Overall Achievement	Schoolexamen
0	0	1,0
1	1	1,3
2	1	1,6
3	1	1,8
4	1	2,1
5	1	2,4
6	2	2,7
7	2	3,0
8	2	3,3
9	2	3,5
10	3	3,8
11	3	4,1
12	3	4,4
13	3	4,7
14	4	4,9
15	4	5,2
16	4	5,5
17	4	5,8
18	4	6,1
19	5	6,3
20	5	6,6
21	5	6,9
22	5	7,2
23	5	7,5
24	6	7,8
25	6	8,0
26	6	8,3
27	6	8,6
28	7	8,9
29	7	9,2
30	7	9,4
31	7	9,7
32	7	10,0

Alberdingk Thijm Scholen: Examenreglement 2021-2022

Algemene bepalingen

artikel 1 REIKWIJDTE/DEFINITIES EXAMENREGLEMENT

1. Dit examenreglement geeft uitvoering aan het Eindexamenbesluit VO. De begripsbepalingen en overige regels uit het Eindexamenbesluit VO zijn van toepassing.
2. Op het examen van het International Baccalaureate / MYP zijn enkel de artikelen of artikelleden met * aangemerkt aanvullend van toepassing.
3. Onder 'vestiging' wordt verstaan een vestiging van Alberdingk Thijm Scholen. Deze afzonderlijke vestigingen zijn het Alberdingk Thijm College, de Alberdingk Thijm Mavo, het St. Aloysius College, de International School Hilversum "Alberdingk Thijm", Groot Goylant (inclusief Mediaschool) en Laar & Berg (inclusief International School Laren).

*artikel 2 TOELATING TOT HET EINDEXAMEN **

1. Leerlingen van Alberdingk Thijm Scholen worden in de gelegenheid gesteld ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Kandidaten die niet als leerling bij Alberdingk Thijm Scholen zijn ingeschreven, kunnen door de directeur namens het bevoegd gezag in de gelegenheid gesteld worden aan de school eindexamen af te leggen.

*artikel 3 AFNEMEN EINDEXAMEN **

De directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.

artikel 4 DE EXAMENSECRETARIS

1. De directeur wijst één of meer van de personeelsleden van de betrokken vestiging aan tot examensecretaris.
2. De directeur en de examensecretaris verrichten gezamenlijk de taken beschreven in het Eindexamenbesluit VO in de artikelen 33 tweede lid (ondertekenen overzicht schoolexamen), 48 eerste en derde lid (vaststellen uitslag), 52 zesde lid (ondertekenen diploma en cijferlijst) en 59 vierde lid (vaststellen uitslag gespreid examen).
3. De examensecretaris heeft de taak om de directeur te ondersteunen bij:
  - a. het organiseren en afnemen van het eindexamen;
  - b. de uitvoering van het examenreglement;
  - c. de uitvoering van het programma van toetsing en afsluiting; en
  - d. de verstrekking van een overzicht van de onderdelen en beoordeling van de schoolexamens.
4. De directeur stelt een taakomschrijving voor de examensecretaris vast waarin in ieder geval de taken bedoeld in het tweede en derde lid worden opgenomen.
5. De directeur verstrekt de taakomschrijving aan het bevoegd gezag, aan de examensecretaris en aan de examencommissie.
6. De directeur draagt er zorg voor dat het deskundig functioneren van de examensecretaris is gewaarborgd.

---

artikel 5 INDELING EINDEXAMEN

1. Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen dan wel uit beide.
2. Het schoolexamen vwo, havo en vmbo kan mede een maatschappelijke stage omvatten.
3. Het schoolexamen vwo, havo en vmbo, voor zover het betreft de theoretische leerweg of de gemengde leerweg, omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen.
4. Het profielwerkstuk in het vwo en havo heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Ten minste één van deze vakken heeft een omvang van 400 uur of meer voor vwo en 320 uur of meer voor havo.
5. Het profielwerkstuk in het vmbo heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt.

*artikel 6 GEHEIMHOUDING **

Een ieder die betrokken is bij het eindexamen of onderdelen hiervan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij uitvoering van dit examenreglement de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

artikel 7 PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

1. Jaarlijks voor 1 oktober wordt per vestiging door de directeur een programma van toetsing en afsluiting vastgesteld voor het desbetreffende schooljaar.
2. Het programma van toetsing en afsluiting vermeldt in ieder geval:
  - a. welke examenstof van het examenprogramma in het schoolexamen wordt getoetst;
  - b. welke door het bevoegd gezag vast te stellen examenstof in het schoolexamen wordt getoetst;
  - c. de inhoud van de toetsen die onderdeel uitmaken van het schoolexamen;
  - d. de wijze waarop en de tijdvakken waarbinnen de toetsen en herkansingen van het schoolexamen plaatsvinden;
  - e. de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.
3. In het programma van toetsing en afsluiting wordt ten aanzien van de toetsen die deel uitmaken van het schoolexamen duidelijk en herleidbaar aangegeven welke toetsen bijdragen aan de afsluiting van:
  - a. de verplichte examenstof van het examenprogramma die behoort bij het schoolexamen;
  - b. de examenstof van het examenprogramma die behoort tot de verplichte examenstof van het centraal examen, maar die ook in het schoolexamen zal worden getoetst; en
  - c. examenstof die is gekozen door het bevoegd gezag.

-
4. Het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting worden door de directeur voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie en beschikbaar gesteld aan de kandidaten.

artikel 8 ONREGELMATIGHEDEN

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
  - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen,
  - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen,
  - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,
  - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
3. Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.
4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur bedoeld in het derde lid in beroep gaan bij de commissie van beroep van Alberdingk Thijm Scholen als bedoeld in artikel 21.

Examencommissie

artikel 9 BENOEMING EN SAMENSTELLING VAN DE EXAMENCOMMISSIE

1. Het bevoegd gezag:
  - a. stelt een examencommissie in ten behoeve van de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering;
  - b. benoemt de leden van de examencommissie; en
  - c. draagt zorg voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie.
2. De examencommissie heeft een oneven aantal leden en ten minste drie leden.
3. De volgende personen kunnen niet worden benoemd tot lid van de examencommissie:
  - a. leden van het bevoegd gezag;
  - b. de directeur van een vestiging;
  - c. leden van de (deel)medezeggenschapsraad;
  - d. leerlingen van een vestiging of hun wettelijk vertegenwoordigers.
4. Bij de benoeming van de leden van de examencommissie draagt het bevoegd gezag er zorg voor dat de examencommissie deskundig is op het gebied van:
  - a. de geëxamineerde schoolsoorten;
  - b. de regelgeving over examinering in het voortgezet onderwijs; en

-
- c. de kwaliteit van examinering.
  5. Alvorens tot benoeming van een lid over te gaan, hoort het bevoegd gezag de overige leden van de examencommissie.

artikel 10 TAKEN EN BEVOEGDHEDEN VAN DE EXAMENCOMMISSIE

1. De examencommissie heeft ten minste de volgende taken en bevoegdheden:
  - a. het opstellen van een voorstel voor het examenreglement voor het bevoegd gezag;
  - b. het jaarlijks opstellen van een voorstel voor de programma's van toetsing en afsluiting;
  - c. het borgen van het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;
  - d. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen.
2. De examencommissie stelt regels vast over haar werkwijze.
3. De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden.
4. De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering en stelt een advies op aan het bevoegd gezag en de directeur over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.
5. De examencommissie verstrekt de regels over haar werkwijze, het verslag, de evaluatie en het advies bedoeld in het tweede tot en met het vierde lid, aan het bevoegd gezag, aan de directeur en aan de examensecretaris van een vestiging.

Schoolexamen

artikel 11 ALGEMENE BEPALING SCHOOLEXAMEN

1. Het schoolexamen strekt zich uit over alle vakken, waarin een kandidaat examen aflegt.
2. Het schoolexamen wordt ten minste één week voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen afgesloten. In het geval van flexibele digitale examens wordt het schoolexamen in het vak waarop de toets betrekking heeft, afgesloten tien werkdagen voor de afname van die toets.
3. De directeur kan bij onderdelen van het schoolexamen meerdere examinatoren aanwijzen.

artikel 12 VERHINDERING EN VERZUIM SCHOOLEXAMEN

1. Indien een kandidaat door ziekte of om een andere geldige reden, dit ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij één of meer onderdelen van het schoolexamen, wordt dit zo spoedig mogelijk, doch voor de aanvang van het onderdeel van het schoolexamen aan de betrokken secretaris van het examen mondeling of schriftelijk gemeld.
2. Bij ziekte kan de directeur de kandidaat een geneeskundige verklaring laten overleggen.
3. Bij verhindering met geldige reden wordt de kandidaat in de gelegenheid gesteld het desbetreffende onderdeel van het schoolexamen alsnog af te leggen.
4. Verhindering anders dan met geldige reden, dit ter beoordeling van de directeur, wordt aangemerkt als verzuim. Verzuim is een onregelmatigheid als bedoeld in artikel 8.

-
5. Bij te laat komen zonder geldige reden, dit ter beoordeling van de directeur, bij een onderdeel van het schoolexamen heeft de kandidaat uitsluitend de resterende tijd tot zijn beschikking.

artikel 13 BEOORDELING SCHOOLEXAMEN

1. Het cijfer van het schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.
2. Voor vakken met alleen een schoolexamen wordt het cijfer in eerste instantie afgerond op één decimaal. Het eindcijfer wordt daarna afgerond op een heel cijfer. Dus een gemiddelde van 6,45 wordt eerst afgerond op 6,5. Deze 6,5 wordt op de cijferlijst bij het diploma afgerond op een 7.
3. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de in het eerste lid genoemde cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.
4. In afwijking van het eerste lid, worden de kunstvakken en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel, beoordeeld met «voldoende» of «goed». Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende vakken, zoals blijkend uit het examendossier.
5. In afwijking van het eerste lid wordt het profielwerkstuk in het vmbo beoordeeld met «voldoende» of «goed». Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooien van het profielwerkstuk, zoals blijkend uit het examendossier. Het profielwerkstuk in het vmbo wordt beoordeeld door ten minste twee examinatoren.
6. Indien een kandidaat in een vak door meer dan één examinerator wordt geëxamineerd, stellen zij in onderling overleg het cijfer vast. Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde cijfer. Indien dit gemiddelde cijfer een cijfer is dat als tweede decimaal een 5 of hoger heeft, wordt de eerste decimaal met 1 verhoogd.
7. Van iedere beoordeling die bij het bepalen van het cijfer van het schoolexamen meetelt, stelt de examinerator de kandidaat zo spoedig mogelijk, maar binnen de termijn van twee weken, in kennis.
8. De kandidaat kan binnen drie werkdagen na inzage van het examenwerk bezwaar aantekenen bij de directeur. De directeur behandelt dit bezwaar schriftelijk binnen drie werkdagen. Tegen de beslissing op bezwaar van de directeur kan beroep worden aangetekend bij de commissie van beroep als bedoeld in artikel 21.

Artikel 14 HERKANSINGSREGELING SCHOOLEXAMEN

1. In de programma's van toetsing en afsluiting wordt de herkansingsregeling per vestiging en afdeling beschreven.
2. Voor het onderdeel van het schoolexamen dat opnieuw is afgelegd, wordt het hoogst behaalde cijfer vastgesteld.

Artikel 15 VERSTREKKING OVERZICHT ONDERDELEN EN BEOORDELING SCHOOLEXAMEN

1. Voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen verstrekt de directeur aan de kandidaat, voor zover van toepassing, het volgende:

-
- a) een overzicht van behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier;
  - b) een overzicht van de cijfers die de kandidaat heeft behaald voor het schoolexamen;
  - c) de beoordeling voor de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld; en
  - d) de beoordeling van het profielwerkstuk in het vmbo.
2. De directeur en de examensecretaris tekenen voor verstrekking van de in het eerste lid genoemde overzichten en beoordelingen aan de kandidaat.
  3. De kandidaat tekent voor ontvangst van de in het eerste lid genoemde overzichten en beoordelingen.

artikel 16 VASTSTELLINGSVERGADERING SCHOOLEXAMEN

1. Nadat na afloop van het schoolexamen de examensecretaris een verzamellijst van cijfers en beoordelingen heeft opgesteld, vergewissen de examinatoren van de kandidaat zich van de juistheid van de overgenomen cijfers en beoordelingen en stellen met de directeur en de examensecretaris de cijfers en beoordelingen vast.
2. Wijzigingen nadien kunnen uitsluitend plaatsvinden door de directeur, nadat advies is ingewonnen bij de inspecteur.
3. De vaststellingsvergadering vindt ten minste drie werkdagen voor de aanvang van het centraal examen plaats.

Centraal examen

*artikel 17 TOEZICHT CENTRAAL EXAMEN **

1. De kandidaten maken het centraal examen per vak onder toezicht van door de directeur aangewezen personen. De directeur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht wordt uitgeoefend.
2. De directeur stelt de toezichthouders in kennis van de geheimhoudingsplicht, als bedoeld in artikel 6.
3. Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij de directeur samen met het gemaakte examenwerk.
4. Nadat bij de aanvang van het examen in enig vak de directeur of de door de directeur daartoe aangewezen functionaris de op de enveloppe met de examenopgaven bevindende gegevens heeft opgelezen en in orde bevonden, opent hij de enveloppe in tegenwoordigheid van de kandidaten. Indien niet alle kandidaten bij het examen in één ruimte zijn geplaatst, geschiedt het openen in één der voor dit examen bestemde ruimten.
5. Onmiddellijk nadat de enveloppe geopend is, worden de opgaven rondgedeeld.
6. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.
7. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na aanvang van het onderdeel van het centraal examen worden toegelaten. De kandidaat heeft dan slechts de resterende tijd tot zijn beschikking.
8. Gedurende het examen is het de kandidaat niet geoorloofd zich zonder toestemming van degenen die toezicht houden, uit de examenruimte te verwijderen.
9. Tijdens het examen worden aan en door de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan.

---

artikel 18 VERHINDERING CENTRAAL EXAMEN

1. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen voor ten hoogste twee toetsen per dag alsnog te voltooien.
2. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor toetsen en examens zijn eindexamen te voltooien.
3. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij het College voor toetsen en examens. In dat geval deelt de directeur aan het College voor toetsen en examens mede, wanneer dat zich voordoet, dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan [artikel 55](#), eerste, tweede dan wel derde lid van het Eindexamenbesluit VO, en waaruit deze toepassing bestaat.
4. Na afloop van het derde tijdvak deelt het College voor toetsen en examens het resultaat mede aan de directeur.

artikel 19 EINDE VAN DE EXAMENZITTING

1. Kandidaten kunnen de eerste zestig minuten na aanvang van het examenonderdeel en de laatste vijftien minuten voor het einde de ruimte niet verlaten, anders dan na toestemming van de directeur of de examensecretaris, die tevens dan maatregelen treffen tot geheimhouding van de opgaven. *
2. Het ingaan van het laatste kwartier wordt door een der toezichthouders in iedere ruimte aangekondigd.

artikel 20 VERWIJZING NAAR HET EINDEXAMENBESLUIT VO

1. De vaststelling van de uitslag van het examen, de regeling van de herkansing en de uitreiking van diploma, cijferlijst en certificaten geschiedt overeenkomstig de artikelen 47 tot en met 62 van het Eindexamenbesluit VO.
2. De artikelen 47 tot en met 62 van het Eindexamenbesluit VO worden, zoals zij luiden op het moment van vaststelling van dit examenreglement, als bijlage bij het programma van toetsing en afsluiting opgenomen.

Overige bepalingen

artikel 21 BEROEPSPROCEDURE

1. Examenkandidaten die het niet eens zijn met een besluit dat betrekking heeft op het eindexamen, kunnen hiertegen in beroep gaan bij de commissie van beroep. Tegen de inhoudelijke beoordeling van examenwerk kan geen beroep worden ingesteld.
2. Het beroep wordt binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij: Alberdingk Thijm Scholen, t.a.v. de commissie van beroep, Postbus 700, 1200 AS Hilversum of bestuur@atscholen.nl.
3. De commissie van beroep beslist binnen tien werkdagen na ontvangst van het beroepsschrift. Deze termijn kan gemotiveerd worden verlengd met tien werkdagen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mee aan de kandidaat en indien deze minderjarig is tevens aan diens ouders, voogden of verzorgers.

-
4. De commissie van beroep bestaat uit mevrouw S.G.H.M. Makker-Velthuis (voorzitter), de heer drs. B. van den Haak (vicevoorzitter) en mevrouw mr. W.G. Heeringa (secretaris).

artikel 22 ONVOORZIENE OMSTANDIGHEDEN

In alle gevallen waarin het Eindexamenbesluit VO, het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting niet voorzien, beslist de directeur.

Zoals vastgesteld, 29 september 2021 te Hilversum.

Eindexamenbesluit VO

Hoofdstuk V. Uitslag, herkansing en diplomering

Artikel 47. Eindcijfer eindexamen

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De directeur bepaalt het eindcijfer op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is afgenomen en niet tevens een centraal examen, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

Artikel 48. Vaststelling uitslag

1. De directeur en de examensecretaris van het eindexamen stellen in geval van een eindexamen de uitslag vast met inachtneming van artikel 49 of artikel 50, en voor zover van toepassing artikel 52c.
2. De uitslag luidt «geslaagd» of «afgewezen».
3. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de directeur en de examensecretaris van het eindexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen.
4. Indien de kandidaat aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs examen aflegt in één vak of in een aantal vakken die samen geen eindexamen vormen, kan de kandidaat daaraan voorafgaand aan de examencommissie vavo kenbaar maken, het volledig eindexamen te willen afleggen door voor de ontbrekende vakken in aanvulling op de cijferlijst voor die vakken aan deze examencommissie één of meer van de volgende bewijsstukken te overleggen:
  - a. een of meer in artikel 52, eerste lid, of artikel 52c, bedoelde cijferlijsten van een school voor voortgezet onderwijs, uitgereikt in een eerder jaar;
  - b. een of meer door een andere instelling voor educatie en beroepsonderwijs afgegeven cijferlijsten als bedoeld in artikel 52, eerste lid, of 53, eerste lid, van dit besluit of op grond van een resultatenlijst als bedoeld in artikel 7.4.6, derde lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs;
  - c. een of meer cijferlijsten als bedoeld in artikel 30, eerste of tweede lid, of artikel 31, eerste lid, van het Staatsexamenbesluit VO;
  - d. een of meer bewijzen van ontheffing als bedoeld in artikel 10, vierde lid, van dit besluit, of als bedoeld in artikel 11, vierde lid, van het Staatsexamenbesluit VO.
5. Cijferlijsten worden uitsluitend bij de vaststelling van de uitslag betrokken, indien na het jaar waarin zij zijn vastgesteld, nog geen 10 jaren zijn verstreken. Bewijzen van ontheffing worden uitsluitend bij de vaststelling van de uitslag betrokken

---

indien na het jaar waarin het onderliggende diploma, getuigschrift of ander bewijsstuk is vastgesteld, nog geen 10 jaren zijn verstreken.

6. De kandidaat toont in voorkomend geval ten genoegen van de directeur aan dat hij recht heeft op een vrijstelling of ontheffing ingevolge de artikelen 11, 12, 13, 22, 23, 24 of 25, onverminderd de artikelen 14 en 26, of ingevolge artikel 9, van dit besluit, dan wel als bedoeld in artikel 10 van het Staatsexamenbesluit VO.
7. De directeur vergewist zich ervan dat het eindexamen de in de artikelen 11, 12, 13, 22, 23, 24 of 25 voorgeschreven vakken omvat.
8. Indien de kandidaat eindexamen heeft afgelegd en in datzelfde jaar deelstaatsexamen heeft afgelegd of deeleindexamen aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, worden de met het deelstaatsexamen respectievelijk deeleindexamen behaalde cijfers, indien de kandidaat daarom tijdig en schriftelijk heeft verzocht, betrokken bij de uitslagbepaling.

Artikel 49. Uitslag eindexamen leerwegen vmbo

1. De kandidaat die het eindexamen van een leerweg in het vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
  - b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;
  - c. hij onverminderd onderdeel b:
    - 1°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
    - 2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
    - 3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
  - d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het derde of vierde lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;
  - e. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald; en
  - f. als het een eindexamen gemengde of theoretische leerweg betreft: hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.
2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de theoretische leerweg het eindcijfer van een profielvak of beroepsgericht keuzevak behorende tot het eindexamen van de gemengde leerweg als bedoeld in artikel 25 niet betrokken, tenzij deze vakken samen ten minste een volledig beroepsgericht programma als bedoeld in artikel 25, eerste lid, onderdeel d, vormen. In dat geval is het vierde lid van overeenkomstige toepassing.

-
3. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak.
  4. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de gemengde leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van het profielvak en alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak, met dien verstande dat het eindcijfer voor het profielvak daarbij net zo vaak meetelt als het aantal eindcijfers van beroepsgerichte keuzevakken dat in de berekening wordt betrokken.
  5. De directeur bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het derde en vierde lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
  6. In afwijking van het eerste lid, is de kandidaat die het eindexamen vmbo in de basisberoepsgerichte leerweg heeft afgelegd ter afsluiting van een leerwerktraject als bedoeld in artikel 10b1 van de wet geslaagd indien:
    - a. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
    - b. hij voor het profielvak als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; en
    - c. hij als eindcijfer, bedoeld in het derde lid, 6 of meer heeft behaald.

Indien de vakken waarin examen is afgelegd, tezamen een eindexamen vormen van de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, zijn het eerste en derde lid van overeenkomstige toepassing.
  7. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 51 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 51, eerste lid, geen toepassing vindt.

Artikel 50. Uitslag eindexamen vwo en havo

1. De kandidaat die eindexamen vwo of havo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
  - b. hij voor een van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, B of C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak dan wel andere hier genoemde vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
  - c. hij onverminderd onderdeel b:
    - 1°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;

-
- 2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
  - 3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
  - 4°. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
- d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het tweede lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en
  - e. hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.
2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en het profielwerkstuk. Het bevoegd gezag kan daaraan toevoegen:
    - a. literatuur, als onderdeel van alle afzonderlijke moderne talen, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, literatuur voor de bepaling van de eindcijfers een onderdeel is van het schoolexamen van de desbetreffende taal en literatuur;
    - b. algemene natuurwetenschappen in het havo en vwo;
    - c. bij bijzondere scholen: godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs geen onderdeel is van het indexamen, tenzij Onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend met toepassing van artikel 11, eerste lid, onder c, artikel 12, eerste lid, onder c, of artikel 13, eerste lid, onder c.
  3. Indien het bevoegd gezag toepassing geeft aan de tweede volzin van het tweede lid, wordt in het examenreglement, bedoeld in artikel 31, vermeld welk onderdeel of welke onderdelen worden toegevoegd.
  4. De directeur bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het tweede lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
  5. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van het in

---

artikel 51 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 51, eerste lid, geen toepassing vindt.

Artikel 51. Herkansing centraal examen

1. De kandidaat heeft het recht om voor één vak van het eindexamen waarin hij al centraal examen heeft afgelegd, in het tweede of, indien artikel 45, eerste lid, van toepassing is, derde tijdvak, opnieuw deel te nemen aan het centraal examen of aan het cspe. Bij het eindexamen van de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg heeft de kandidaat het recht, bedoeld in de eerste volzin, ook voor het cspe dat door het bevoegd gezag aansluitend aan het eerste tijdvak of in het tweede tijdvak wordt afgenomen. De herkansing van het cspe bestaat uit het opnieuw afleggen van deze toets of van één of meer onderdelen daarvan. De kandidaat heeft het recht, bedoeld in de eerste volzin, alleen indien op grond van artikel 49, vierde lid, of artikel 50, vijfde lid, de eindcijfers zijn bekendgemaakt.
2. De kandidaat stelt de directeur voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht.
3. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
4. Na afloop van de herkansing in het laatste leerjaar wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 48 en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
5. Na afloop van een herkansing in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar wordt het eindcijfer schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
6. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.

Artikel 51a. Afleggen eindexamen in vak op oorspronkelijk niveau na eindexamen in zelfde vak op hoger niveau

Indien een kandidaat gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot het afleggen van eindexamen in een vak op hoger niveau dan het niveau van de schoolsoort of leerweg van inschrijving, stelt de directeur de kandidaat in de gelegenheid in dat vak alsnog het eindexamen af te leggen van die schoolsoort of leerweg.

Artikel 52. Diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd, een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
  - a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen,
  - b. voor vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk,

-
- c. voor vmbo het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk,
  - d. de beoordeling van het vak lichamelijke opvoeding in vwo en havo,
  - e. de beoordeling van het kunstvak en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van de leerweg in mavo en vbo,
  - f. de beoordeling van de maatschappelijke stage, indien:
    - 1°. de maatschappelijke stage is beoordeeld met «voldoende» of «goed»;
    - 2°. deze ten minste de duur heeft gehad van 30 uren,
  - g. de eindcijfers voor de examenvakken met inbegrip van het cijfer bepaald op grond van artikel 49, derde of vierde lid, of artikel 50, tweede lid, en
  - h. de uitslag van het eindexamen.
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat, daaronder mede begrepen de kandidaat die zijn eindexamen met gunstig gevolg heeft voltooid ten overstaan van het College voor toetsen en examens, een diploma uit, waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken. Op het diploma vmbo is in elk geval de leerweg vermeld die bij de uitslag is betrokken.
  3. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
  4. Onze Minister stelt het model van de cijferlijst vast.
  5. Voor de vermelding op de cijferlijst van vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend bij het eindexamen geldt het volgende:
    - a. indien het betreft het eindexamen vwo of het eindexamen havo:
      - 1°. de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel worden niet vermeld op de cijferlijst indien de kandidaat het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs;
      - 2°. de vakken maatschappijleer en culturele en kunstzinnige vorming waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van het bezit van een diploma havo, worden niet vermeld op de cijferlijst;
      - 3°. vakken waarvoor de kandidaat is vrijgesteld op grond van artikel 9 van dit besluit of artikel 10 van het Staatsexamenbesluit VO, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
      - 4°. vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen havo of eindexamen vmbo waarvan deze vwo-vakken deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
      - 5°. vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen havo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen vmbo waarvan deze vakken dan wel de overeenkomstige vakken, bedoeld in artikel 14, achtste lid, van de wet, deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;

-
- 6°. andere vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer;
  - b. indien het betreft het eindexamen vmbo:
    - 1°. de vakken behorende tot de beeldende vorming, muziek, dans, drama en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel worden niet vermeld op de cijferlijst indien de kandidaat het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs;
    - 2°. vakken waarvoor de kandidaat is vrijgesteld op grond van artikel 9 van dit besluit of artikel 10 van het Staatsexamenbesluit VO, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
    - 3°. vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vmbo voor zover het betreft de theoretische leerweg, is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen vmbo voor zover het betreft de kaderberoepsgerichte leerweg of de basisberoepsgerichte leerweg waarvan deze vakken dan wel de overeenkomstige vakken, bedoeld in artikel 10, negende lid, van de wet, deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
    - 4°. vakken waarvoor de kandidaat op grond van artikel 23, zesde lid, artikel 24, vijfde lid, of artikel 25, vijfde lid, bij het eindexamen vmbo zijn vrijgesteld, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
    - 5°. vakken die op grond van artikel 22, zevende lid, zijn gekozen in aanvulling op de daar bedoelde voorgeschreven vakken, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het daarvoor behaalde cijfer;
    - 6°. andere vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.
  6. De directeur en de examensecretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.
  7. Indien de kandidaat in een bepaald jaar is geslaagd voor het eindexamen, draagt de directeur er op verzoek van de kandidaat zorg voor dat de behaalde cijfers voor de vakken waarin in datzelfde jaar deeleindexamen of deelstaatsexamen is afgelegd, worden vermeld op de cijferlijst.
  8. De directeur van een scholengemeenschap die in elk geval een school voor mavo omvat, reikt op verzoek van de kandidaat die met goed gevolg het examen vmbo in de gemengde leerweg aan die school heeft afgelegd en bovendien examen heeft afgelegd in een extra algemeen vak en met het meetellen van dat vak voldoet aan artikel 49 voor zover het betreft de uitslag van het eindexamen vmbo in de theoretische leerweg, het diploma vmbo van de theoretische leerweg uit.

*Artikel 52a. Voorschriften *judicium cum laude**

1. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vwo met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
  - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:

-
- 1°. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 50, tweede lid, en de vakken van het profieldeel, en
    - 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
  - b. ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 50.
2. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen havo met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
    - 1°. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 50, tweede lid, en de vakken van het profieldeel, en
    - 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
  - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 50.
3. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo theoretische leerweg met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
    - 1°. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
    - 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
  - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 49.
4. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg of kaderberoepsgerichte leerweg met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van:
    - 1°. de eindcijfers voor het profielvak en de twee algemene vakken van het profieldeel, en
    - 2°. het eindcijfer berekend op grond van artikel 49, derde lid, en
  - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 49.
5. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo gemengde leerweg met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:

-
- 1°. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
  - 2°. het algemene vak uit het vrije deel of het eindcijfer berekend op grond van artikel 49, vierde lid, en
- b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 49.

Artikel 52b. Atheneumdiploma aan een gymnasium

De directeur van een scholengemeenschap of school voor vwo die gymnasium verzorgt, kan in plaats van een diploma gymnasium een diploma atheneum uitreiken aan een kandidaat indien:

- a. de scholengemeenschap of school voor vwo atheneum onderwijs verzorgt;
- b. de scholengemeenschap of school voor vwo overeenkomstig artikel 21 van de wet kenbaar heeft gemaakt dat het behalen van een diploma atheneum en het volgen van atheneumonderwijs mogelijk is; en
- c. de kandidaat staat ingeschreven voor atheneum onderwijs.

Artikel 52c. Voorlopige cijferlijst

1. Indien de kandidaat een centraal examen of een afsluitend schoolexamen in één of meer vakken heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar en vervolgens de school verlaat zonder het eindexamen te voltooien, verstrekt de directeur hem een voorlopige cijferlijst met de behaalde eindcijfers, voor zover deze niet op grond van artikel 37a, vijfde lid, zijn vervallen. De eerste volzin is van overeenkomstige toepassing op de kandidaat die het gespreid centraal examen, bedoeld in artikel 59, aflegt.
2. Op de voorlopige cijferlijst worden het vak of de vakken waarin de kandidaat centraal examen heeft afgelegd vermeld, alsmede het cijfer van het schoolexamen, het cijfer van het centraal examen en het eindcijfer, met de aantekening of gebruik is gemaakt van de herkansingsmogelijkheid als bedoeld in artikel 51.
3. Indien de kandidaat een afsluitend schoolexamen heeft afgelegd wordt de beoordeling of het cijfer daarvan vermeld op de voorlopige cijferlijst.
4. Onze Minister stelt het model van de voorlopige cijferlijst vast.
5. Aan de voorlopige cijferlijst kunnen geen rechten meer worden ontleend met ingang van het moment waarop aan de kandidaat tevens een cijferlijst als bedoeld in artikel 52, eerste lid, is uitgereikt die ten minste de eindcijfers van de voorlopige cijferlijst omvat.

Artikel 53. Certificaat en cijferlijst

1. De examencommissie vavo reikt aan de kandidaat die deeleindexamen heeft afgelegd aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, een cijferlijst uit waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:
  - a. de cijfers voor het schoolexamen en het centraal examen,

-
- b. voor het vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk,
  - c. voor het vmbo het thema alsmede de beoordeling van het profielwerkstuk, en
  - d. de eindcijfers voor de examenvakken met inbegrip van het cijfer bepaald op grond van artikel 50, tweede lid.
2. De examencommissie vavo reikt aan de in het eerste lid bedoelde kandidaat, alsmede aan de kandidaat aan wie op grond van de definitieve uitslag niet op grond van artikel 52, tweede lid, een diploma kan worden uitgereikt, een certificaat uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:
    - a. het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
    - b. voor het vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk, en
    - c. voor het vmbo het thema van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met «goed» of «voldoende».
  3. De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen vmbo afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor een of meer vakken van dat eindexamen een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, een certificaat uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:
    - a. het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en
    - b. het thema van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met «goed» of «voldoende».
  4. De directeur reikt aan de kandidaat, bedoeld in artikel 2, vierde lid, tweede volzin, die deeleindexamen vmbo aan een school voor voortgezet onderwijs heeft afgelegd, een cijferlijst uit waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:
    - a. de leerweg,
    - b. de cijfers voor het schoolexamen en het centraal examen,
    - c. het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk, en
    - d. de eindcijfers voor de examenvakken, met inbegrip van het cijfer dat is bepaald op grond van artikel 49, derde of vierde lid.
  5. Onze Minister stelt het model van het certificaat en de cijferlijst vast.

Artikel 54. Duplicaten, afgifte verklaringen en vervangende opleidingsdocumenten

1. Duplicaten van afgegeven diploma's, certificaten, bewijzen van ontheffing en cijferlijsten worden niet verstrekt.
2. Een schriftelijke verklaring dat een in het eerste lid bedoeld document is afgegeven, welke verklaring dezelfde waarde heeft als dat document zelf, kan uitsluitend door Onze Minister worden verstrekt.

-
3. Een document ter vervanging van een diploma, certificaat of cijferlijst kan uitsluitend door Onze Minister worden verstrekt indien op grond van artikel 4, vierde lid, artikel 7, eerste lid, of artikel 28b, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek of ten gevolge van het verkrijgen van het Nederlanderschap op grond van artikel 7, eerste lid, van de Rijkswet op het Nederlanderschap, de voornaam onderscheidenlijk de geslachtsnaam van de kandidaat is gewijzigd.

Hoofdstuk VI. Overige bepalingen

Artikel 55. Afwijking wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen in dit besluit wordt voldaan. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
  - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld,
  - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
  - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
  - a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
  - b. het vak Nederlandse taal;
  - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
4. De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.
5. Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

Artikel 56. Gegevensverstrekking

[Vervallen per 01-07-2020]

Artikel 57. Bewaren examenwerk

1. Het werk van het centraal examen der kandidaten wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de directeur, ter inzage voor belanghebbenden.
2. De directeur draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.
3. Een kandidaat die voor een vak ten overstaan van het College voor toetsen en examens centraal examen aflegt met geheime opgaven, kan omtrent zijn werk gedurende genoemde periode van zes maanden inlichtingen inwinnen bij het College voor toetsen en examens.

Artikel 58. Afwijkende inrichting examen

Ten behoeve van experimenten met een andere inrichting van het eindexamen kan Onze Minister toestaan dat van dit besluit wordt afgeweken.

Artikel 59. Spreiding voltooiing eindexamen

1. Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar aflegt. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
2. Het bevoegd gezag geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
3. Artikel 51, eerste tot en met vierde lid, is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het in dat artikel bedoelde recht in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.
4. De directeur en de examensecretaris stellen op verzoek van de kandidaat de uitslag van het eindexamen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van artikel 49 of artikel 50.

Artikel 60. Hardheidsclausule

Onze Minister kan bij of krachtens dit besluit vastgestelde voorschriften buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover onverkorte toepassing zal leiden tot onbillijkheden van overwegende aard.

Hoofdstuk VIa. Aanvullende en afwijkende bepalingen eindexamens schooljaar 2020–2021

Artikel 60a. Toepassingsbereik

De bepalingen in dit hoofdstuk zijn van toepassing op de eindexamens die worden afgenomen in het schooljaar 2020–2021.

Artikel 60b. Wijziging examenreglement en programma van toetsing en afsluiting

1. Het bevoegd gezag respectievelijk de examencommissie vavo wijzigt het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting, bedoeld in artikel 31, in het geval:
  - a. onderdelen van het examenreglement of het programma van toetsing en afsluiting als gevolg van de covid-19 epidemie praktisch onuitvoerbaar zijn; of
  - b. dat ter uitvoering van dit hoofdstuk noodzakelijk is.
2. Een wijziging, als bedoeld in het eerste lid, wordt schriftelijk gemotiveerd en na vaststelling onverwijld door de directeur toegezonden aan de inspectie en verstrekt aan de kandidaten.

Artikel 60c. Spreiden centraal examen over de tijdvakken

1. De kandidaat kan de toetsen van het centraal examen in het eerste en in het tweede tijdvak voor het eerst afleggen.
2. De kandidaat stelt de directeur uiterlijk 23 april op een door de directeur te bepalen wijze in kennis van de toetsen van het centraal examen die hij in het eerste of tweede tijdvak voor het eerst wil afleggen.
3. Indien de kandidaat de directeur niet overeenkomstig het tweede lid in kennis stelt, laat de directeur uiterlijk 30 april aan de kandidaat weten welke toetsen van het centraal examen de kandidaat in het eerste en het tweede tijdvak voor het eerst aflegt.
4. In aanvulling op artikel 45, eerste en tweede lid, geeft de directeur een kandidaat die door te voldoen aan de richtlijnen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu zoals beschreven in het generiek kader voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, niet in staat is om één of meerdere toetsen van het centraal examen af te leggen de gelegenheid die toetsen in het eerstvolgende tijdvak af te leggen.

Artikel 60d. Derde tijdvak op de school

1. Het derde tijdvak wordt onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag in het laatste leerjaar afgenomen.

-
2. Artikel 37, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op het derde tijdvak.
  3. Artikel 37, vijfde lid, is alleen van toepassing op artikel 37, vierde lid.
  4. In artikel 45, tweede lid, wordt in plaats van «ten overstaan van het College voor toetsen en examens» gelezen «onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag».
  5. Artikel 37, derde lid, artikel 37a, vierde lid, en artikel 45, derde en vierde lid, blijven buiten toepassing.

Artikel 60e. Profielvak en beroepsgericht keuzevak

1. Het schoolexamen van het profielvak en het schoolexamen van het beroepsgericht keuzevak worden uiterlijk 23 juli afgesloten.
2. Het cspe wordt niet afgenomen.
3. Het eindexamen van het profielvak wordt afgesloten met een schoolexamen dat de examenstof van het examenprogramma van het profielvak beslaat.
4. Het bevoegd gezag biedt de kandidaat een gelegenheid tot herkansing van ten minste een significant onderdeel van het schoolexamen in het profielvak.
5. In afwijking van artikel 35, eerste lid, wordt het cijfer van het schoolexamen, bedoeld in het derde lid, uitgedrukt in een cijfer met 1 decimaal.
6. Artikel 47, tweede lid, laatste volzin is van overeenkomstige toepassing op de afronding van het eindcijfer van het eindexamen in het profielvak.
7. Het cijfer, bedoeld in het vijfde lid, wordt betrokken bij de berekening van het rekenkundig gemiddelde, bedoeld in artikel 49, eerste lid, onderdeel a.
8. Artikel 41a en artikel 51, eerste lid, blijven buiten toepassing voor zover deze bepalingen betrekking hebben op het cspe.

Artikel 60f. Extra herkansing

1. In afwijking van artikel 51, eerste lid, heeft de kandidaat die in schooljaar 2020–2021 het eindexamen afsluit en de kandidaat, bedoeld in artikel 59, eerste lid, het recht om voor twee vakken van het eindexamen waarin de kandidaat al centraal examen heeft afgelegd, in het tweede of derde tijdvak opnieuw deel te nemen aan het centraal examen.
2. De kandidaat, bedoeld in artikel 37a, die in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande schooljaar is toegelaten tot het eindexamen in één of meerdere vakken kan het recht, bedoeld in het eerste lid, ook toepassen op die vakken, met dien verstande dat de kandidaat:
  - a. het recht bedoeld in het eerste lid niet kan gebruiken voor vakken waarvoor de kandidaat in het schooljaar 2019–2020 een resultaatsverbeteringstoets heeft gemaakt;

-
- b. in afwijking van het eerste lid, slechts het recht heeft om opnieuw deel te nemen aan het centraal examen van één vak indien hij in het schooljaar 2019–2020 voor twee andere vakken dan het profielvak een resultaatsverbeteringstoets heeft gemaakt.
3. In afwijking van artikel 51, tweede lid, stelt de kandidaat de directeur op een door de directeur te bepalen wijze en voor een door de directeur te bepalen tijdstip in kennis van de vakken die hij in het tweede of derde tijdvak herkanst.

Artikel 60g. Aangepaste uitslagbepaling

1. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen, laten de directeur en de secretaris van het eindexamen bij de bepaling van de definitieve uitslag op grond van artikel 48, eerste lid, het eindcijfer of de kwalificatie van één vak buiten beschouwing.
2. Het vak bedoeld in het eerste lid kan niet zijn:
  - a. het vak Nederlandse taal, bedoeld in artikel 49, eerste lid, onderdeel b, voor het eindexamen van een leerweg in het vmbo;
  - b. het vak Nederlandse taal en literatuur, het vak Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing het vak wiskunde A, B of C, bedoeld in artikel 50, eerste lid, onderdeel b, voor het eindexamen vwo en havo.
3. Het eindcijfer bedoeld in het eerste lid kan niet zijn:
  - a. het eindcijfer bedoeld in artikel 49, derde en vierde lid, voor het eindexamen van een leerweg in het vmbo;
  - b. het eindcijfer bedoeld in artikel 50, tweede lid, voor het eindexamen vwo en havo.
4. Het eerste lid kan alleen worden toegepast als de kandidaat met inbegrip van het vak dat buiten beschouwing wordt gelaten een eindexamen heeft afgerond.
5. Het cijfer of de kwalificatie, bedoeld in het eerste lid, wordt:
  - a. opgenomen op de cijferlijst als bedoeld in artikel 52, eerste lid;
  - b. betrokken bij de toepassing van artikel 52a.
6. Bij de berekening, bedoeld in artikel 49, vierde lid, wordt het gewicht van het profielvak bepaald voorafgaand aan toepassing van het eerste lid.

Hoofdstuk VII. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 61. Overgangsbepaling schoolexamen rekenen

1. Het eindexamen vmbo en havo omvat voor leerlingen die geen eindexamen afleggen in het vak wiskunde een schoolexamen rekenen als bedoeld in artikel 118j van de wet.
2. In afwijking van het eerste lid is een kandidaat die in het bezit is van het diploma van een leerweg in het vmbo en die het schoolexamen rekenen heeft afgelegd

---

zoals dit op grond van artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen is vastgesteld voor het eindexamen vmbo, bij het afleggen van het eindexamen in een andere leerweg van het vmbo, vrijgesteld van het schoolexamen rekenen.

- 2a. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen vmbo aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs vrijgesteld van het schoolexamen rekenen, indien hij reeds eerder een schoolexamen rekenen vmbo of een schoolexamen rekenen havo heeft gemaakt. De vorige volzin is van overeenkomstige toepassing op de kandidaat die het eindexamen havo aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs en reeds eerder een schoolexamen rekenen havo heeft gemaakt.
3. Het cijfer voor het schoolexamen rekenen weegt niet mee in de uitslagbepaling voor het eindexamen vmbo en havo, bedoeld in de artikelen 49 en 50.
4. In afwijking van de artikelen 52, eerste lid, onderdeel a, 52c, tweede lid, en 53, eerste lid, onderdeel a, en vierde lid, onderdeel b, wordt het cijfer voor het schoolexamen rekenen vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.
5. Indien de kandidaat is vrijgesteld van het schoolexamen rekenen op grond van het tweede lid of lid 2a, wordt het schoolexamen rekenen vermeld op een bijlage bij de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.
6. Het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op het eindcijfer van het vak wiskunde, indien de kandidaat het eindexamen wiskunde heeft afgelegd, het eindcijfer voor wiskunde niet is betrokken in de uitslagbepaling, bedoeld in artikel 49 of artikel 50, en de kandidaat bedenkingen heeft geuit tegen het opnemen van het eindcijfer van het vak wiskunde op de cijferlijst op grond van artikel 52, derde lid.
7. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op de kandidaat die het eindexamen vmbo in de basisberoepsgerichte leerweg aflegt ter afsluiting van een leerwerktraject als bedoeld in artikel 10b1 van de wet.
8. Dit artikel vervalt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 62. Cijfer en recht op herkansing profielvak beroepsgerichte leerwegen en gemengde leerweg vmbo schooljaar 2020–2021

1. Het cijfer van het schoolexamen van het profielvak, bedoeld in artikel 60e, derde lid, zoals dat artikel luidde op 1 mei 2021, wordt betrokken bij de berekening van het rekenkundig gemiddelde, bedoeld in artikel 49, eerste lid, onderdeel a.
2. De kandidaat, bedoeld in artikel 37a en artikel 59, die in het schooljaar 2020–2021 het eindexamen in het profielvak heeft afgerond behoudt het recht, bedoeld in artikel 51, eerste lid.
3. Deze bepaling vervalt op 1 januari 2032.